

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבמא ועינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשאריות כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון ישעיה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודייגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל בהמנים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החביאים כל מי שייטיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוכ"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי. קשה מפני מה חזר ושאל אותם 'העוד אבי חי', הרי כבר שאל אותם על כך כשבאו אליו פעם שנית למצרים
ושאל אותם השלום אביכם הזקן. ויש שפירשו דמה ששאל אותם 'העוד אבי חי', נתכוון היה להוכיח אותם האיך לא חשבו על צערו של אבא בשעה
שמכרו אותו. אך זה לא יתכן, שהרי בא עתה לנחמם ולא לצערם. ויש לתרץ דהנה אמרו חז"ל שהיה דיוקנו של יוסף דומה לדיוקנו של יעקב אביו. לכך
עתה כשאמר להם אני יוסף, הוסיף ואמר להם 'העוד אבי חי', והיינו שאם אינכם מכירים אותי מפני שבשעה שיצאתי לא היה לי חתימת זקן, ועכשיו
יש לי חתימת זקן, תוכלו להיזכר בדמות דיוקנו של אביכם שיש לו חתימת זקן כמוני, ותראי שעכשיו אני דומה לו. (זרע שמשון סוף אות ג.)

וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם, וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם. וברש"י: 'את כל דברי יוסף' -
סימן מסר להם במה היה עוסק כשפירש ממנו, בפרשת עגלה ערופה, זהו שנאמר 'וירא את העגלות אשר שלח יוסף', ולא נאמר אשר שלח פרעה, ע"כ.
ויש לפרש שעיקר כוונת יוסף בסימן זה היה להודיע ליעקב אביו שעדיין הוא צדיק, שהרי העגלה ערופה באה על הרגו שנמצא בדרך, והרי זה סימן
ששום אחד מבני העיר לא ליוו אותו בדרך, וכמו שאמרו (סוטה מה): שאומרים זקני העיר שלא ראינוהו ופטרנוהו בלא לוויה, דכל המלוה את חבירו
אינו ניוזק באותו הדרך. ובודאי יעקב ליווה את יוסף כשפירש ממנו, שהרי מצות לוויה הרי היא מצוה גדולה, וא"כ בודאי שלא אירע ליוסף שום נזק
מדרך זה, ומוכרח שהיה זה יסורין שעושה הקב"ה למי שרוצה לגדלו, כי הקב"ה שולח יסורין לצדיקים בשביל לגדלם בעולם, וכמו שאמרו (ברכות ה.)

תולדות בעל הבן לאשרי ז"ע

כל ימיו נהג בעצת חז"ל 'קנה לך חבר', היינו ה'קנה' הוא העט, יהיה לך לחבר, וזכה לחבר חיבורים גדולים הן על השי"ס והן תשובות להלכה וכן ספר על הזוהר וספר על תנא דבי אליהו. עוד טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה כבר היה בידו תבריק גדול של כתבי יד, אותם נשא עמו בנדודיו ובגלותו ממדינה למדינה, ובתוכם היה גם ספרו 'בן לאשרי' על התורה. בעל האבני נזר זצ"ל היה אומר, שבכח התורה אפשר לפעול ישועות נשגבות, וכשהיה בא לפניו יהודי עם פתקא קשה, היה מעניק לו זכות לימוד התורה שלו, או זכות חידוש שחידש באותה שעה.

רבינו בעל הבן לאשרי זצ"ל כתלמיד סוכצ'וב, שלמד אצל ה'שם משמואל' זצ"ל בנו של האבני נזר זצ"ל, היה נוהג בזה כרבותיו, כפי שרואים הרבה פעמים בספרו 'בן לאשרי', שרבינו כותב 'אם חידוש זה אמת, הריני גוזר שתהיה רפואה שלימה לפלוני בן פלוני, וכן ביטויים שונים מעין זה.

בהיתר, ולכן צריך על כל פנים שיהיה בהיתר רוב כנגד האיסור, ורבנן הצריכו ששים.

ויש בזה שני שיטות:

א) החוות דעת (סימן ק"ה סק"ב) כתב שמדברי רש"י (חולין צח: ד"ה לטעם) מבואר שטעם אסור מה"ת, אלא שהוא בטל ברוב, דהרי כתב דגם למ"ד טע"כ דרבנן, מ"מ מה"ת הטעם אסור אלא שבטל ברוב. והמקור לכך שטעם אסור מה"ת הוא מהברייתא (שם דף קיב:) דילפינן מ"הטמאים" (ויקרא יא:לא) לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן. ומאחר וריבתה התורה שכל היוצא מן האיסור אסור, מנין לנו להתיר טעם בלי הדין של ביטול ברוב.

ב) רעק"א (שו"ת מהד"ק סימן קס"ו), וחמדת שלמה (יו"ד סימן י"ג) סוברים דמה"ת אין חשיבות לטעם כלל. וכן סובר האבני נזר (יו"ד סימן פ"ד אות ח), דמה"ת אין חשיבות לטעם כלל. והוכיח כן מהא דאמרו בחולין (דף צח:)

גבי איל נזיר, דזהו היתר הבא מכלל איסור, ומשמע דדוקא בזה מותר, אבל במקום אחר אסור, ואמר רבא דבא ללמד את ההלכה של טעם כעיקר, היינו דהטעם שנפלט מהאיסור הרי הוא כעיקרו של איסור, וקמ"ל 'זרוע בשלה' דבאיל נזיר שרי, ואע"ג שבלע האיל מבשר הזרוע האסורה לזדים.

ופירשו התוס' שם, דמה שאמרו דזה 'היתר הבא מכלל איסור', אע"ג דיש באיל ששים או מאה כנגד הזרוע, ונמצא שטעם האיסור נתבטל, והרי אף בשאר איסורים שבתורה הדין כך. היינו משום דהתורה התירה לבשל את הזרוע עם האיל בכל אופן, אע"ג דלפעמים עומדת הזרוע עם מקצת מן האיל מחוץ לרוטב ושם אין רוב נגד הזרוע, או דלפעמים יש הרבה משמנונית על אותו מקצת האיל עד שאין בו רוב לבטלה, ואז איכא נתינת טעם של הזרוע באיל, ומאחר שאינה בתוך הרוטב, אין מצטרף האיל כולו לבטלה. ולכן אמרו

דזה 'היתר הבא מכלל איסור', שאף באופן כזה מותר האיל באכילה לזרים, אבל בכה"ת כולה אין האיסור מתבטל בהיתר אם נותן בו טעם.

וכתב האבני נזר דחזינן מדברי התוס' דמה"ת אין חשיבות לטעם כלל, דהרי כתבו דבלי הדין של טע"כ, לא היה צריך אפי' רוב בכדי לבטל את הטעם כפי שאנו רואים בזרוע בשלה, והיינו משום שבטעם אין ממש, ולא אסרה התורה אלא את ממשות האיסור.

לע"נ בתיה ב"ר אברהם יוסף דייטש יא"צ ח' טבת

ויגש אליו יהודה וגו'. להבין ענין הגשה זו, אחר שכבר אמר יהודה 'מה נאמר לאדוני' וגו', שהצדיק הדין על נפשו שכולם יהיו עבדים, ואחרי זה כאשר הניח להם יוסף שרק מי שנמצא בידו יהיה עבד, אז ניגש בתוכחות גם על זה. ויש לומר בזה, דהנה כאשר נמצא הגביע בידם והיה המשפט על פי דיניהם שיהיו כולם עבדים, וכמו שאמרו בעצמם 'אשר ימצא וגו' וגם אנחנו נהיה לאדוני לעבדים', אזי הרגיש יהודה בעצמו אשר המשפט צדק בא עליהם מן השמים לשלם להם כפי מדתם שמכרו את יוסף לעבד, ועבור זה הצדיק על נפשו

'כל שהקב"ה חפץ בו, מדכאו ביסורין'. ואדרבה, אף יעקב היה ראוי שיחשוב כן, ולא יאמר 'חיה רעה אכלתהו', כי היה צריך לידע שבדאי לא יתכן שיוסף יהיה ניזוק באותו הדרך, ואף כי יוסף איננו ונאבד ונעלם מיעקב, היה לו לחשוב שבדאי זה לטובתו ולא לרעתו, ויש ליוסף מיסורי הצדיקים. וזה נתכוון יוסף עתה לרמוז ליעקב שהיות שקיים בו מצות לוויה שסגולתה שאין ניזוק באותו הדרך, א"כ בודאי שנשאר בצדקו, וכל היסורין שעברו עליו הם מיסורי הצדיקים שמביאים גדולה לאדם. (זרע שמשון אות ח').

לע"נ הגה"צ ר' אברהם יוסף בנימין ברכות ב"ר זכריה זצ"ל יא"צ ח' טבת

וילד זקונים קטן. ב' במסורה, הכא 'וילד' זקונים קטן. ואיך 'וילד' לחבורתו. ויש לומר דבנימין נעשה 'בן זקונים' במקום יוסף, (כמו שכתב הרמב"ן (פרשת וישב לז:ג) וז"ל: מנהג הזקנים שיקחו אחד מבניהם הקטנים להיות עמו לשרתו, והוא נשען על ידו תמיד לא יפרד ממנו, והוא נקרא לו 'בן זקוני' בעבור שישרתו לזקוניו), שחשב שנחבל וטרוף טורף. וזה פירוש המסורה: 'וילד זקונים קטן' שלקח יעקב אבינו את בנימין להיות לו בן זקונים, מפני 'וילד לחבורתו', שהילד זקונים הקודם שהיה לו הוא יוסף, נעשה בו חבורה וטרוף טורף.

ויצא האחד מאתי ואומר אך טורף טורף ולא ראיתי עד הנה ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון. לשון 'זה', אפשר כי נאמר ביעקב 'ימאן להתנחם', כי חשב שנתבטלה ההבטחה שהבטיחו הקב"ה שאם לא ימות אחד מבניו בחייו מובטח שאינו רואה גיהנם. ואולם היה בסבך הספק דשמה היתה ההבטחה רק כשלא ילך למקום סכנה, אבל יוסף שנטרף בדרך הוא

לפי שבדרך השטן מקטרג, ולכן יוסף אינו בכלל ההבטחה [שלא ימות, כי הלך במקום סכנה], לכן חשב לזה ואומר 'אך טורף טורף', דאפשר שלא נתבטלה ההבטחה, [שמה שאירע לי בבן זה, אינו ראייה שאראה פני גיהנם, שהרי 'אך טורף טורף', ולא מת בבית, ועל זה לא היתה לי הבטחה שיחיו בני כדי שלא אראה פני גיהנם, כי השטן מקטרג בדרכים], א"כ כיון דבבית בטוח הוא שלא ימות אחד מבניו, לכן אמר 'ולקחתם גם את זה מעם פני', [היינו 'זה' שנמצא עמי בבית], 'וקרהו אסון', כיון שאין בכלל ההבטחה סכנת דרכים [כמו שהיה אצל יוסף ד'אך טורף טורף' בהיותו בחוץ על הדרך שהשטן מקטרג אז].

לע"נ ר' יוסף חיים שרים בן נעמה יא"צ ח' טבת

להסוברים דטעם כעיקר דרבנן, אם מה"ת צריך רוב כנגד הטעם. נחלקו האחרונים לפי השיטות דטעם כעיקר דרבנן, אם מה"ת אין חשיבות כלל לטעם, משום שלא אסרה אלא את ממשות האיסור ולא את טעמו. או שאף מה"ת טעם אסור, אלא שהוא בטל

הופיע
כרך נוסף מסדרת

חידושי רבינו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני

להשיג בכל חנויות הספרים המוכרות
הפצה ראשית

בארץ: ספריית - אחים נישלר • בחו"ל: עם הספר - לעווין
טכונ מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעוש: תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותושע ממזוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים. וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממיצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניו.

השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך. נראה מהכתוב בא להזהיר יען כי יש מקום לטעות, דכיון דהטעם שאסור ללכת בחקות הגוי, וגם בעבודת השי"ת אסור להתדמות להם כמו שעושיין הכעור והדומה לו, דטעם הפשוט הוא, כי עיד"ו מתדמין ומתחברין לאומות העולם, כעין 'ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם', שע"י שלומדין מעשיהם נעשו מעורבין בהם ובכל דבריהם כיוצא בהם, כמו שאנו רואין בעונותינו הרבים בזמן הזה עין בעין, שכל זה עושין בשביל להתערב עמהן להיות כמוהם.

והנה לפי טעם זה היה שייך דוקא בזמן הזה, אבל בארץ ישראל אחר שנשמדו כל אומות העולם משם, באופן שלא שייך עוד התערבות עמהם, סלקא דעתך שאין איסור לעשות כמעשיהם. על כן נאמר 'פן תנקש אחריהם', שתסבור שאין איסור יותר, 'אחרי השמדם מפניך', ועל כן אמר שלא תטעה כן, 'כי כל תועבת ה' אשר שנה עשו לאלהיהם', כי באמת מעשיהם גופא הם תועבת ה', וא"כ האיסור שייך בכל עת.

שהיו כולם עבדים, וגם בנימין הגם שלא היה במכירתו, אבל העולם נידון אחר רובו, וכמו ראובן שלא היה גם כן במכירתו, והיה סבור שהוא משפט מהשי"ת, וכמו שאמר 'אלהים מצא' וגו'.

אמנם כאשר אמר להם יוסף שרק בנימין יהיה עבד, אז נתיישב יהודה בלבן שזה לא בא מצד עונש של המכירה, רק שזה בעצמו שנמכר יוסף לעבד, מן השמים נסבה כדי שיתקיים על ידו גזירת בין הבתרים 'עבדום ועינו אותם', ודייקא ע"י יוסף מפני שהוא היה המוכר שבהם. וכמו שראו שהתאבל יעקב עליו ימים רבים, שמזה הוכיחו שיוסף היה צדיק באמת, וסבר שזה נבחר הוא להשלים בו העינוי. שכבר אמרנו שיעקב היה סבור שכבר נתקיים על ידו העבדות והעינוי שסבל אצל לבן, ולכן ביקש יעקב לישב בשלוה. והיה יהודה סבור שנבחר יוסף להשלים על ידו העבדות והעינוי. והנה עתה כאשר רוצה מושל מצרים שבנימין יהיה עבד, דן יהודה מזה שבודאי יוסף מת כבר, ולכן נבחר בנימין מן השמים לקיום גזירת העבדות תחתיו. ובזה מובן מה שאמר כאן 'ואחיו מת', והלא כבר אמרו 'האחד איננו', והגם שפירש רש"י שמפני היראה אמרו כן כדי שלא יאמר

הביאהו אצלי, אבל אינו מובן, שכבר אמרו 'האחד איננו', ומה יועיל אם לא ירצה להאמינם מה שאומרים שמת, גם מהיכן יביאוהו כיון שאמרו שאיננו ולא ידעו מקומו.

ולפי דברינו אמר זה לדבר אמת כפי מה שדן בדעתו שכבר מת, ועל זה התחיל עתה להתמרמר מאד בנפשו מפני שגם על יוסף היה הוא עיקר הגורם לצער את אביו באבילות, ועתה נוסף עוד שעל ידי הערבות שלו יגרום חלילה מיתה לאביו. ולכן ניגש במרירות נפשו לבקש בתפילה שיתקבל הוא לעבד ויתקיים בו העבדות והעינוי, והנער יעל עם אחיו. כי כל דברי יהודה היה נשמעים לכאן ולכאן, שבפשוטו דיבר ליוסף, והדברים הללו בעצמם היה

כוונתו לתפילה להשי"ת 'בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני' וגו', הכל המכוון להשי"ת, וזה 'אדוני שאל' וגו', שידע שכל המאורע מהשגחתו יתברך מה ששאל אותם ומה שצוה שיביאו את בנימין. וזה שאמרו בבראשית רבה (צג:ו) שניגש למלחמה ולפיוס ולתפילה, אף שלא מצינו כאן שום תפילה, רק הדברים שדיבר ליוסף היו דברי תפילה להשי"ת.

וסבר יהודה שמדבר עם מושל מצרים, לכן התקין עצמו לפיוס, שהיה סבור שעל ידי שיכניע עצמו אליו ויקבל עליו עבדות ויקראוהו 'אדוני', עיד"ו יתפייס והיה יוצא בזה העבדות וכו'.

ונראה עוד, כי יהודה היה סבור שכבר הוא סוף התיקון, ורק נצרך חבלי משיח, ונסתפק מה שנצרך וזה קיבל על עצמו, ואחר שקיבל עליו עבדות שיסבול הוא בעד הכלל, אז 'ולא יכול יוסף להתאפק' אף רגע אחד, כיון שהגיע עת התגלות שלו. כמו כן יהיה בעת קץ שלא יעכב המקום אף רגע, וזהו שנאמר 'אני ה'

בעתה אחישנה', כשיבוא העת יהיה חיש מהר.

לע"נ הג"ה שמעון סטרליץ ב"ר שלמה זצ"ל יא"צ ט' שבט

ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה. איתא בילקוט (פרק מ"ה רמז קנ"ב): כשם שלא פייס יוסף אחיו אלא בבכי, כך אין הקב"ה גואל בניו אלא בבכי, שנאמר 'בבכי יבואו ובתחנונים אובילים'. ויש לפרש לפי דברי האלשיך הק' עה"פ 'ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי', דהנה השומע בשורה טובה פתאום, מסתכן כמעשה באשת חנינא בן חכינאי שבא בעלה פתאום ופרח רוחה (כתובות סב:), ולכן לא גילו ליעקב פתאום הבשורה שיוסף חי, רק התחילו להודיע לו דברים מתייחסים אל יוסף, כדי לבא מענין לענין באותו ענין, וזהו 'ויגידו לו לאמר', כלומר הגידו לו בהכנה והקדמה כדי 'לאמר' לו אח"כ 'עוד יוסף חי', עכ"ד.

ובילקוט אליעזר (ערך משיח אות ס"ז) מביא בשם ר"מ אלבילדה עה"פ 'מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אומר לציון מלך אלהיך מבשר טוב משמיע ישועה', שגם המבשר טוב במהרה בימינו, לא יבשר בפתע פתאום, כי אם ראשונה 'משמיע שלום', ואח"כ 'מבשר טוב', ואח"כ 'משמיע ישועה', ורק אח"כ 'אומר לציון מלך אלהיך', ע"ש. וכן יוסף נתיירא להודיע לאחיו פתאום שהוא יוסף, ע"כ התחיל לבכות ולא הודיע עוד שהוא יוסף, רק 'ויתן את קולו בבכי',

ולא כתיב עוד שגילה להם, רק 'וישמעו מצרים וישמע בית פרעה', והיה תמוה בעיני השבטים שמלך מצרים יבכה ולא ידעו פתרון, והיו כבר מוכנים לדבר חדש, ואח"כ 'ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף', ולא יותר, ומיד שאל 'העוד אבי חי', כדי שיהיה בכוחם לדבר, שע"ז ששאל 'העוד אבי חי', יצא מלבם הדבר חדש שיוסף חי, ולכן יהיה בידם להשיב אליו. אבל אעפ"כ 'ולא יכלו אחיו לענות אותו'. ואח"כ 'ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא', וכיון שראה ויגשו ולא נתייראו יותר, אז 'ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה ועתה אל תעצבו כי למחיה שלחתי אלהים לפניכם'. וזה מה שדרש הילקוט כשם שלא פייס יוסף את אחיו אלא בבכי, והיינו שלא גילה להם פתאום, כך לעתיד לבוא לא יבא משיח פתאום, רק בבכי יבואו כדי שלא יהיה פתאומית, דבראשונה 'משמיע שלום', ורק אח"כ 'אומר לציון מלך אלהיך'.

לזכות מ.ב.ה. פ. לעשירות והצלחה בכל מעשי דידי

ובני זן חשים. בילקוט ראובני כתב ד'חשים' הוא אותיות 'משיח'. ויש לבאר השייכות, כי אמרו ה"ל (סוטה י"ג) המלחמה הגדולה אשר היה לבני יעקב עם עשו ואלופי בשביל מירת המכפלה, עד ששלחו את נפתלי למצרים להביא את שטר המקנה, בינתים נתעכבו הרבה ויעקב היה מונח, וחשים אשר היה חרש ולא ידע טעם עיכוב הקבורה, וצעק, ורמזו לו על עשו שהוא מעכב, מיד שלף חרבו וחתך ראשו של עשו, ונקבר יעקב מיד, וגם ראש עשו מונח לרגלו, כאשר נראה עוד היום כן.

נמצא לפי"ז כל אורך המלחמה וקטטות הכריע בו 'חשים' איש חרש בלבד, והוא גמר את אשר לא יכול לגמור יוסף עם

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריבערנעגן ידאת חסא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרוואוס. בנאמנות. קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לעבערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגענקעניש. מיט כוונה במחנות. אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.

דורך איין דעם מקובלדיגע פון **מכן דורות ישרים** וועט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבצר הלב - אנציערע זיין הארץ צו אידעישקייט, שיהפך לב לשמים לטובה - ס'טירישט די גאנצע מענטש, ווארא מלאים - וועסט ווען וואנדער, מקען עס געבען פון מעשך.**

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

- צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:**
- ” מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר. ער וויל ענדיגען א מסכתא
 - ” מיין זון בעהט מיין זינען מיין זינען מיין זינען 5 מינוט פאר שוין זען קריאת שמע
 - ” מיין יצחק האט ארייפגעלייגט א פילטער
 - ” איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט
 - ” כהאב אנגעהויבען ווען הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חברים קינד

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע
שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עוונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית. נ"ל בעז"ה, כי הנה ידוע שע"י תו"מ ומעשים טובים יתיחדו עשר ספירות הקדושות כאחד (ע"י ריקאנטי דברים יד א).

וזה "בראשית" אמצעי אותיות ראשי, פירוש ראש של י', דהיינו קוצו של י' שהוא כתר, ור"ת וס"ת ב"ת שהיא מלכות (קוצו של י' - מבוא שערים שער ד ח"ב פ"ז, ובשערי קדושה ח"ג פ"א. ב"ת - תיקוני זוהר ע [דף קלג ב]). **ובראשית** במ"ק בגמ' אחד, דהיינו ע"י התורה"ק הנקראת "ראשית" מיחד כאחד א"ס הק', והבן ע"י נפש החיים שער ד פ"י-א.

עוד נ"ל בעז"ה, דהנה איתא בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" (פ' בראשית [ד"ה והנה אהבה]), כי אהבה נמשך מי' של שם הוי' ב"ה וב"ש, ויראה נמשך מה' של השם, עכ"ל. והנה ידוע כי יראה קודמת לאהבה - וזה ב' של בראשית היא בינה ה' של השם, אשר משם נמשך היראה, ואח"כ ר' של בראשית היא חכמה י' של השם. מרומז על אהבה. וד"ל.

דאצל אחיו כתיב 'ויציגם', וגבי אביו כתיב 'ועמדהו'. ובשנות חיים דקדק מה חידש לו פרעה באמירת 'אביך ואחיך באו אליך', דזה כבר הודיע יוסף עצמו לפרעה בתחילה.

ויש לומר, כי בתחילה אמר לפרעה שאביו ואחיו באו אליו כדרך הנימוס להודיע למלך מאותם המהגרים לארצו, ובפרט אנשים מפורסמים, אבל לא רצה להציגו לפני פרעה, כי לבו אמר לו שיברכו שיעלה הנילוס לקראתו, ויצמח מזה רעה ליוסף שיופסק הרעב, ויאמרו המצרים כי שקר ענה בנו יוסף ויתקוממו כנגדו, ועוד כי פרעה יעשה עצמו עבודה זרה, ובני נח מצווין על עבודה זרה. על כן אמר 'ומקצה אחיו לקח ויציגם לפני פרעה'. אמנם פרעה שידע רום ערך יעקב, לכן כשהציג את אחיו לפניו, אמר לו 'הלא אביך ואחיך באו אליך', ומדוע תסתיר את

אביך ממני, אז הוכרח יוסף להעמידו לפניו, על כן אמר אחר כך 'ועמדהו' ששייך בגדר אדם המעלה, משא"כ 'ויציגם' שייך בכלי ריק, וזהו שאמרו רז"ל עה"פ 'ויציגם', דהיינו מהחלשים, שלא ישימם שרי מקנה. או שאר התמנות שקצה בזה יוסף.

ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חיין. אמרו רז"ל (מוע"ק יח.) שפרעה היה גבהו אמה, ע"ש. והנה פרעה ציוה לעשות בהיכלו לא יותר מגובה אמה, וכל אחד שנכנס אצלו, הוכרח לשוח מלא קומתו, וממילא בלא כוונה השתחוה לו, אך בלא אברהם אבינו ע"ה אל הפתח, נעשה נס שכל הכותל הוגבה ונכנס במלוא קומתו לפרעה ולא השתחוה לו, ועתה בבוא יעקב לפניו, נעשה עוד הפעם נס זה, וחשב פרעה שזה אברהם, על כן שאלו 'כמה ימי שני חיין' שתמה על הדבר שעדיין הוא חי.

ונראה דיעקב חשש שיכל לשלוט עיד"ז עין הרע של פרעה שעדיין הוא חי, על כן הוכרח יעקב לעשות סגולה שלא יזקק ח"ו, דהנה אמרו (ברכות ט:). כל הסומך גאולה לתפילה אינו ניזוק כל היום כולו. ובתוס' שם פירשו שהכוונה לתפילת ותיקין, והיה אז הזמן, על כן קרא אז קריאת שמע כדי להסמיך גאולה לתפילה, משא"כ יוסף שלא היה לו שום פחד, על כן לא חש לזה, ועסק בכבוד אביו.

לזכות פ.ב.ע.י. להצלחה בכ"ע

השבת. מקום מכובד יחד הקב"ה לשבת בעשרת הדברות במעמד הר סיני, ומסכת שבת בתלמוד ירושלמי ובתלמוד בבלי חושפת את תוקף קדושתה ואת ערכה הנשגב בהיותה חקוקה בסדר העולם עוד קודם שנברא, וקדושתה נתפסת בתפיסה מוחשית בכל מקדש שביעי, אשר נשאו לבו ועמד על סגולותיה בהבחנה עמוקה ובהתבוננות של חרדת קדש.

יום מנוחה וקדושה לעמך נתת, אם יש 'מנוחה', יש 'קדושה', אם אין מנוחה אין קדושה, שכל מי שלא יצא בשביעי לחפשי - חופש מוחלט משיעבוד עול החיים

פרשיו ועם השבטים ביחד. כן רמזו לנו כי יבא משיח בהסח הדעת, ואדם פשוט יכול לגמור [התיקונים שצריכים לתקן] מה שלא גמרו עד עתה בני ישראל כולם.

ויכלל יוסף את אביו ואת אחיו לחם לפי הטף. צ"ב מדוע נתן להם יוסף רק 'לחם לפי הטף' בצמצום. ונראה, דאע"ג דנתן לו פרעה רשות ליתן להם את מיטב הארץ, אך היה גזר נאמן ולא נתן להם כי אם לפי צרכם בחשבון נצרך, ולא בלא חשבון לשלש במותרות כרצונם. ועוד אפשר לומר שהיה מתפחד אם יעשרם שלא יחזרו לקלוקלם עם קנאה ושנאה ליוסף כמקדם, לכן נתן להם רק כדי פרנסתם לחם חוקם, כדכתיב 'ועשיר יענה עזות', כדי שלא יבעטו בו.

לע"נ 'בבעלת הנסים' שיה לאה ב"ר שלמה פיש ע"ה יא"צ כ"ז חשוון

איסור טבל. ענין איסור טבל, דעת רש"י (יבמות פו.) דטבל אסור מפני עירוב תרומה שבו, והתוס' הקשו עליו שם דא"כ היה ראוי שיהיה טבל מותר לכהן כיון שתרומה מותרת לו. הנה בחידושי בסוגיא דמאכלין אותו הקל הקל (יומא פג.) דפליגי התם רבנן וכן תימא בטבל ותרומה הי מינייהו חמור טפי, לדרבנן תרומה חמורה משום שאי אפשר להתיר האיסור שבה, משא"כ טבל דאפשר לתקוניה, ולכן תימא טבל חמור משום דאסור לכל, משא"כ תרומה דמותרת לכהנים. וכתבתי על זה בחידושי, דיש לבאר הפלוגתא אי טבל חמור או תרומה חמור לפי פלוגתת רש"י ותוס' ביבמות שם, דהתוס' הקשו דאם טבל אסור מפני תרומה המעורבת בו, א"כ ראוי שיהיה טבל מותר לכהן כיון שתרומה מותרת לו.

ונראה ביישוב דעת רש"י, דכמו דמצינו בקדשים דקודם הזריקה וההקטרה הוי הכל לגבוה, ואחרי הזריקה וההקטרה אז הכהנים או הבעלים משלחן גבוה קזכי, הכי נמי אפשר דהתרומה המעורבת בטבל היא חלק גבוה, וע"כ אסורה אז לכל (גם לכהנים), ואחרי ההפרשה אז הכהנים משלחן גבוה קזכי. ומצאתי ראייה ברורה לסברא זאת מלשון הרמב"ם (פ"ב תרומות ה"ט) שכתב וז"ל: אסור להן שיחטפו תרומות ומעשרות ואפי' לשאול חלקן בפיהן אסור, אלא נוטלין בכבוד, שעל שלחן המקום הן אוכלין ועל שלחן הן שותין, ומתנות אלו לה' הם, והוא זוכה להן, שנאמר 'ואני נתתי לך את משמרת תרומותי', עכ"ל. ולשון 'שעל שלחן המקום הן אוכלין' שכתב הרמב"ם, הוא ממש כלשון הגמ' 'משלחן גבוה קזכי' המוזכר גבי קדשים. (אתון דאורייתא כלל ב').

לע"נ הג"ר ברוך צבי ב"ר דוד מאשקאוויטש אבד"ק פאקש זצ"ל יא"צ ח' טבת

ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וגו' ויאמר פרעה אל יוסף לאמור אביך ואחיך באו אליך וגו' ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה. יש לדקדק

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורת, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'
 כשאדם צמא מאד והולך למישהו שיתן לו כוס מים להרוות צמאונו, ונתן לו, אפילו אם לאיש הזה שנתן לו מעט מים יש הרבה אגמים ונהרות, אפילו הכי בודאי שלא יתרעם עליו מקבל המים מדוע לא השליך אותו לתוך הנהר כדי שיהיה בטוח שלעולם לא יחסר לו מים, כי אם ישליכנו לנהר עלול למצוא שם את מותו.

כך בענין הכסף, תמיד יש טענות לאדם הלא לה' הכסף והזהב, ולמה נותן לו דוקא רק מעט כסף כדי צרכו בבחינת כוס מים, ולא משליך אותו לבור של עשירות. ולמה לא יעלה על דעתו שמא אין זה לטובתו, כי דוקא מזה עלולה נפשו למות, וכמו שכתב 'שמנת עבית', וכן אמרו 'הזהרו מבני עניים שמהם תצא תורה'. וכן מצינו אצל הנחש אף שהוא מובטח שבכל מקום שילך ימצא את לחמו עמו, שבכל מקום יש לו עפר לאכול, עם כל זה אין זה מצד הברכה, אלא זוהי קללתו, מפני שאין לו קשר עם השי"ת, ואינו מתפלל, כי תמיד יש לו מאכל מוכן. וכן הנסיון הוכיח מה נעשה מבני טובים שלא חסרו להם בגשמיות שום דבר, דוקא השפיע הוא זה שמחריבם, ואילו מבני עניים תצא תורה.

ליכות מ.ב.פ.ר. להצלחה בכ"ע

לימוד תורה בטהרה. בספרי חסידות מובא שהמחשבה הוא עיקר האדם, ומי שאין לו מחשבה וישוב הדעת, הוא נקרא שוטה ואינו בגדר אדם כלל, וידוע בשם הבעש"ט הק' זיע"א במקום שחושב האדם שם הוא כולו, ובשעה שחושב בקדושה, אז בזה השעה נכלל לגמרי בקדושה, דהיינו כל עצמיות נפשו ורוחו ונשמתו ויצרו הטוב וכל מקיפי הנפש הכל אשר כולם נכללים בזה השעה בקדושה. וצריכים לדעת שלפעמים מתגברים על האדם הרהורים רעים מאד, מפני שכל זמן שלא תיקן האדם חטאות נעורים, אין לו מנוחה כל ימיו. ובספה"ק מובא דבר שצריכים לדעת, שלכך ישנם אנשים זקנים שיש להם הרהורי עבירה, כיון שלא תיקנו חטאות נעורים, ולכך טוב לזקנים שאם אין להם אשה, שיתחתנו עוד פעם, ולא ישארו בלי אשה ח"ו, שלא יהיה להם הרהורי עבירה. ואם היו הולכים תמיד במקוה טהרה כשהיו צריכים לטבול, היו מתים המזיקים בטבילת אותו יום, ולא היה להם הרהורי עבירה. והכלל בזה, שבכל עבירה נברא מזיק, וכל זמן שהקליפה בעולם, אז נופלים מחשבות לאדם מאותה עבירה, וצריך האדם השב בתשובה לבער הקליפה ההוא מן הארץ, כמבואר בנועם אלימלך (פ' פנחס). וגם מבואר שאם יש לאדם הרהורים רעים,

בעל הבן לאשרי זי"ע מעיד על עצמו שניצל מהשוואה כדי לבקש רחמים על כלל ישראל

יש לפרש הפסוק 'ה' העלית מן שאול נפשי חייטני מירדי בור', ע"פ המאורעות שאירע לי בזמן כניסת הנאצים ימ"ו לעירנו, תפשו בני אדם לעבודה ואני בתוכם לחפור בור שני מטר אורך ורוחב ועומק, ובתוך הבור בעומק עוד גומא, והלך הנאצי ימ"ש והפיל כל הכובעים שבראשו לגומא הקטנה, וכשהגיע אצלי - הייתי חבוש בכיפה תחת הכובע, וכשראה זאת אמר: אתה הרב של העדה. ודחף אותי לבור, ובאותה דחיפה שני מטר בעומק היה בה כדי להמית אותי. אבל בעזה"ש"ת לא אירע לי שום דבר.

והנה הפולנים שנלחמו עמהם הרגו סוס של הנאצים, וציוו הנאצים לאנשים שיביאו הסוס הפגר וישליכו עלי לבור ולסתנום הבור, התחילו האנשים לבכות ולבקש מהם שיניחו אותי בחיים, דלמה רוצים להמיתני חנם, והם באחת שרוצים להמיתני.

מובן מאליו שאנשים שהיו צריכים להביא את נבלת הסוס, היו שוהים הרבה זמן עד שהביאו, וחשבו אולי יארע נס, אבל לא היו יכולים להתעכב הרבה זמן בשביל שהיו מרדפים אחריהם, וכשהיו כבר ארבע מטר סמוך לבור, פתאום הופיע שר משלהם והתחיל לצעוק: המלחמה הולכת שמה, ואתם עומדים כאן עם היהודים, תיכף תתעלמו מן המקום!

לא ראינו מהיכן בא השר וגם לא ראינו איפה נעלמו הנאצים, והיו הדברים לפלא, כשראו שנעלמו הנאצים, הוציאו אותי מהבור וכך נצלתני בעזרת ה'.

ועכשו ששמוני לבקש רחמים על בני ישראל, נפל בדעתי שזה היתה כוונת דוד המלך ע"ה בפסוק זה 'ה' העלית אותי, מן "שאל" - בשביל שאחיה ואשאל ואבקש רחמים על ישראל עמך, ועיד"ז "חייטני מיורדי בור" כשהייתי בבור עשית לי הנסים, כדי שאחיה ואבקש רחמים בעד עמך.

הגשמים שבימות החול, ובכניסת השבת עשתונותיו עדיין מלאות עזוועים של טרדות ממה שיש לו, ודאגות ממה שאין לו, נמנעה ממנו השראת קדושתה.

מי שבכניסת השבת לא פרק מעליו עומס הבעיות אשר יעמס עליו האדם בשביל צרכיו - שהם באמת יותר מכדי צרכיו, כמעט שאי אפשר שיתקיים בו 'קומי אורי כי בא אורך'.

'ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה', היום לא תמצאהו בשדה', 'היום' היינו יום השבת 'לא תמצאהו בשדה', 'מן אתם מוצאים בשדה, אבל לא את השבת, הוא אינו בא בהיסח הדעת, ששת ימים אתה צריך לחשוב חשבון של מעשיך כדי שתוכל להיות מקדש שביעי כראוי.

מעשה המצוה בפעולות אברי הגוף מלמדנו גם על עבודה שבלב, כשם שבקיום 'מכבדהו בכסות', הוא פושט קודם בגדי חול מעליו, ומפנה מקום בשביל החליפה של שבת, כך אם הוא פושט בערב שבת, קצת 'התפשטות הגשמיות', הוא נותן ריוח ברוחו ונפשו בשביל השראת קדושת השבת, ואז הכרת פניו ענתה בו, שנחה עליו רוח היום.

ושונה קלסתר פניו בשבת מקלסתר פניו בימות החול, וכמאמר חז"ל 'שחורה אני ונאווה', 'שחורה אני' כל ימות השבוע, ו'נאווה' אני בשבת, וכמאמרם: 'ברכו' באור פניו של

אדם, 'קדשו' באור פניו של אדם, אינו דומה אור פניו של אדם של ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת.

הוד מאור פניו של אדם, תלוי במצב רוח והלך נפש, משאת נפשו של איש ניכרת בזיו דיוקנו, הלא הרוח מושל בגבורתו בכל תופעות החומר, והרגשה שכלית פנימית מתגלה גם בחושים החיצוניים, ואם האדם הוא במחשבותיו במתח גבוה בענינים נשגבים, ואינו שקוע בהרהורי יום יום של בשר ודם, אז חזותו מעוררת כבוד, וקרן אור פניו בהלו נר עליון על ראשו.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מוודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

"ג טבת ב' לסדר ויחי יומא דהילולא של הגה"ק הצדיק מרעננה רבי יצחק ב"ר אשר אנשיל הוברמאן זי"ע בעל הבן לאשרי אם לא עכשו אימתי? עכשו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו:

"הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל בכל יום, על כל אלה שיעיינו בספרי ויגידו בשמי דברי תורתם לאחרים, שיושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעזה"ז ובעזה"ב, וכל הלומד בספרי יזכה ליראת שמים והצלחה בכל טוב בזה ובבא"

עשינו מה שגזרת עלינו, אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בתנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
ודרב יצחק מייטניק שליט"א 347-322-0000

שיבקש מהש"ת ולבקש בשפה המדוברת ולהתחנן לפני הקב"ה שיקבל הבקשות והתחנונים, דכיון שיבקש בכל לב ונפש, אז הש"ת ירחם עליו ויעזר להאדם הרוצה לעבוד הש"ת בכל הלב. וראיתי בשם גאון וגדול אחד שאמר כך: עיקר התגברות נגד היצה"ר הוא נגד לימוד התורה, הלכתי כמה שנים לערוך גלות מעיר לעיר כעני החוזר על הפתחים, ולן בכל לילה במקום אחר, לא החלפתי את כתונתי משך חצי שנה, לקיתי את גופי עם מין עץ הצורף את הגוף שהשתמשו בו הצדיקים לסיגופים, וצמתי משבת לשבת, עם כל זה היצה"ר אי אפשר לנצח אלא ע"י דף גמ' תוס' פוסקים, עכ"ד. וצריכים ללמוד בטהרת הגוף, והיינו לטבול במקוה טהרה, ואז הגמ' והפוסקים מועיל מאד לנצח היצה"ר, ומי שטובל בעת הצורך, יש לו אריכות ימים ותפילותיו מתקבלות בשמים.

תולדות האבני נזר זי"ע

עוד בגיל צעיר יצא שמו לתפארת כעילוי, הגה"ק אדמו"ר מוה"ר חיים מצאנז זצ"ל רצה לקחתו לחתן, אך לא יצא לפועל עקב היותו צמוד לקוצק. וכפי שמספרים שאחרי כל הדין ודברים שבין הארי הזקן והגור אריה האמיץ, אמר לו הגה"ק ר' חיים מצאנז 'אבל תדע, שאם אקה אותך לחתן תצטרך לחדול לנסוע לקוצק'.

על זה ענהו המיועד לחתן בעוז רוחו הקוצקאי: 'אם אני אחיה החתן שלך, אקה גם אותך לקוצק'. ובוזה נפרדו לשלום.

אביו בעל אגודת אזור לקחו לקוצק עוד בהיותו נער, הרבי מקוצק שוחח אתו הרבה, דבר שהי' לפלא בעיני כל, היה זה בתקופת הסתגרות הרבי בחדרו כשלא הרבה לשוחח גם עם חסידים מופלגים.

מוסרים שהרבי מקוצק זצ"ל הי' נותן לאביו ר' זאב נחום ז"ל הוראות בכל הנוגע לבנו האבני נזר בנוגע דרך לימודו, והיה מכוון אותו מרחוק.

נראה שעוד בתקופה מוקדמת זו שם עליו עינו והועידו כחתן לבתו הרבנית שרה צינא. (מראה הדשא עמוד מ"ד).

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ זי"ע שכתב

דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקוים בזה כעין מה דכתיב 'זירע יצחק בארץ הוא וימצא בשנה הוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות י"ב]: היוצא מדברינו הנ"ל הוא, דתפילה הראשונה הוא 'אהיה אשר אהיה' שהוא שם הכתר, המושיע בתוך הצרה גופא. התפילה השניה הוא 'יה' שהוא שם הבינה עלמא דחירות להוושע מהצרה לגמרי, והיינו שיצא מתחת רשות הרשע. ואילו התפילה השלישי [שהוא שם 'ה' צבאות'] זה בא כדי להיות לגמרי מפלת השונא, לבל ישלח ידו בעולתה עוד, דהשם 'ה' צבאות' מורה על כך.

דהנה אמרו חז"ל (שמו"ר פ"ג) עה"פ 'ויאמר אלקים אל משה: אמר ר' אבא בר ממל, אמר ליה הקב"ה למשה: שמי אתה מבקש לידע, לפי מעשי אני נקרא פעמים שאני נקרא ב'אל שדי', ב'צבאות' ב'אלהים', ב'הו"ה'. כשאני דן את הבריות אני נקרא 'אלקים', וכשאני עושה מלחמה ברשעים אני נקרא 'צבאות', וכשאני תולה על חטאיו של אדם אני נקרא 'אל שדי', וכשאני מרחם על עולמי אני נקרא 'הו"ה', שאין 'הו"ה' אלא מדת רחמים, שנאמר 'ה' אל רחום וחנון', הוי 'אהיה אשר אהיה' אני נקרא לפי מעשה, ע"כ המדרש. [הרי מפורש מדברי המדרש, דהשם 'צבאות' [הוא שמו של הקב"ה כשהוא עושה מלחמה ברשעים להביא מפלתם].

[אך עדיין יש לבאר מדוע בתפילה השלישי, הוסיף רבה בר בר חנה מלבד השם 'צבאות', גם השם 'הו"ה', דהרי אמר 'ה' צבאות']. ונראה דהטעם שצירף לזה השם הק' הו"ה, הוא מטעם דאיתא בשו"ע ('או"ח סי' ה') דיש לכוון בהזכרת שם הו"ה: 'היה הוה ויהיה'. לכן נגד השלשה [תפילות הנ"ל] שצריכין [להתפלל], מזכיר [כאן שם הו"ה], על העת ששלט עליו [הרשע], להצילו - 'היה'. והעת שמדבר עתה להוציאו מרשות הרשע, שייך 'הוה'. ומקדים עתה להתפלל על העתיד, לאבדו לבל יקום עליו עוד, וזה 'היה'.

ויש בזה עוד כוונה [מה שיש לכוין בתפילתו להינצל מהשונא], דרש"י (שמות ג:יא) כתב על מה שאמר משה רבינו להקב"ה 'וכי אוציא את בני ישראל, וז"ל: מה זכו ישראל שתעשה להם נס ואוציאם ממצרים. ואמר לו הקב"ה, ששאלת מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה לסוף שלושה חדשים, עכ"ל. הרי דהקב"ה דן [את ישראל] במצרים, [אע"ג שהיה] חסר להם זכות - על הזכות שיבוא.

כן צריך בבוא הנרדף להעתיר על אלה, [היינו על הזכות שיהיה לו אח"כ, בדזכות זה ינצל מהשונא]. ובפרט [בתפילה] השלישי [שהיה מפלה להשונא, יש] לחשוב פן זכותי עתה אינו מספיק, [ולכן יש לו להתפלל ולומר להקב"ה]: הלא כאשר יהיה הנס, יהיה בידי יותר לעבדך ולעסוק בתורתך.

[אך עדיין יש לבאר מה שהוסיף רבה בר בר חנה אחר ג' תפילות אלו: 'אמן אמן סלה', דמה הכוונה בזה]. ונראה, דכיון שיש כאן ג' תפילות, אשר שנים מהם הוא על העבר וההווה, [כמו שכתבתי לעיל, דעל הזמן ששלט עליו הרשע, להצילו, זה הוא כמו תפילה על העבר. וכדי להוציאו עכשיו מרשות הרשע, זה תפילה על ההווה], ולכן יאמר 'אמן' על תפילה הראשון, ו'אמן' על התפילה השני. וכענין דסוף מכות בכפלו 'נחמתני', דאחד קאי על הדיבור הראשון, ואחד על השני, [כדכתב הרי"ף בעין יעקב שם, דאחד קאי על השועל, ואחד קאי על הנבואה לעתיד].

ואע"ג דאמרו (ברכות מה): שאין עונין 'אמן' אחר ברכותיו, אבל הלא חזינן דבתועלת כל דהוא, עונין 'אמן', כמבואר שם דבברכת המזון, בברכת 'בונה ירושלים' הרי זה משובח [אם עונה 'אמן' אחר ברכתו], משום הפועלים, [דהפועלים פטורים מברכת הטוב והמטיב, מפני שמשועבדים לעבודת בעל הבית, ולכן יש לענות אמן אחר 'בונה ירושלים', כי היכי שישמעו הפועלים ויחשבו שכבר נגמרה ברכת המזון, דאין עונין 'אמן' אלא אחר כל הברכות].

וגם כאן [יש תועלת לומר 'אמן'], דזה שייך לתפילה זו, ד'אמן' בגימטריה 'אדנ"י והו"ה', ואומר זה כדי לחזק בכח זה [של השני שמות] תפילתו. ומוסיף לחזק תפילתו במה שאומר 'סלה', דזה קאי על תפילה השלישי שיהיה השונא בטל עולמית, ולכן אמר במקום 'אמן', הלשון 'סלה', [ד'סלה' משמעו לעולם], וסיים בהבטחה 'ונייח', דעל כל פנים שיהיה ניח [לו מהשונא], ודאי יהיה, הן באופן השלישי [שהיה לו מפלה], או על כל פנים באחד מן [האופנים] הראשונים, [דהיינו או שלא יוכל השונא להרע לו אפי' אם נשאר ברשותו, או שיצא מרשות השונא]. [המשך בשבוע הבא].